

Paul Davies AS
Cadeirydd
Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig

23 Tachwedd 2023

Annwyl Paul,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 26 Hydref.

Rwy'n ddiolchgar i'r Pwyllgor am ei waith ar adolygu effaith pwysau costau byw ar bobl ifanc a'u cyfleoedd addysg, cyflogaeth a hyfforddiant yn y dyfodol.

Yn wir, mae'r mater hwn hefyd wedi'i nodi yng ngwaith Sgwrs Genedalethol -Y Warant i Bobl Ifanc a thrwy sesiynau a gynhelir gyda ein Bwrdd Cynghori Pobl Ifanc. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i wneud popeth o fewn ei gallu i leihau ei heffaith ar bobl ifanc Cymru.

Rwy'n atodi yn Atodiad A ymatebion manwl i'r materion penodol y mae'r Pwyllgor wedi'u nodi.

Yn gywir,

Vaughan Gething AS
Gweinidog yr Economi

Copi i - Jeremy Miles AS, Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Jayne Bryant AS, Cadeirydd, Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Atodiad A

Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig y Senedd: Pwysau costau byw a'r Warant i Bobl Ifanc

Mwy o gymorth ar gyfer costau ymlaen llaw

Argymhelliad 1: Argymhellodd Gyrfa Cymru fod angen gwneud mwy i fynd i'r afael â'r broblem lle mae costau ymlaen llaw yn rhwystro pobl ifanc rhag cael mynediad at gyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant. Byddai'r Pwyllgor yn croesawu ymateb Gweinidogol ynghylch y camau pellach y gall Llywodraeth Cymru eu cymryd i fynd i'r afael â'r broblem benodol hon o dalu costau ymlaen llaw.

Er gwaethaf y ffaith bod ein rhaglenni'n darparu pob math o gymorth ariannol i dalu am bethau fel costau teithio, bwyd a gofal, yn ogystal â chynyddu'r lwfans hyfforddi ar gyfer Twf Swyddi Cymru+ (TSC+Mwy) (hyd at £60 - pro rata os yw person ifanc yn mynychu am lai na 30 awr yr wythnos) a chynyddu'r Lwfans Cynhaliath Addysg, rydym yn ymwybodol bod argaeledd incwm gwario yn parhau i fod yn broblem. Yn wir, mae'r broblem hon hefyd wedi'i nodi yng ngwaith Sgwrs Genedlaethol y Warant i Bobl Ifanc a thrwy sesiynau a gynhelir gyda Bwrdd Cyngori Pobl Ifanc y Warant i Bobl Ifanc.

Byddwn yn parhau i archwilio'r holl ysgogiadau sydd ar gael i ni, gan gofio hefyd, fel y nodir yn [Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru](#), A4.7.4, 'Dylai taliadau a wneir ymlaen llaw fod yn rhai eithriadol, a dim ond os gellir rhoi dadl drostynt ar y sail eu bod yn cynnig gwerth da am arian y dylid eu hystyried (h.y. gellir dangos bod "angen")'.

Yn wir, gall Cymunedau am Waith a Mwy ddarparu cyllid i'r rhai sy'n cymryd rhan yn y rhaglen ar gyfer gwariant hanfodol megis costau teithio wrth fynychu hyfforddiant, profiad gwaith neu yn ystod wythnosau cyntaf cyflogaeth. Gall cyllid gael ei ddarparu hefyd ar gyfer gofal plant, dillad gwaith a chostau hanfodol eraill i gefnogi'r unigolyn i mewn i gyflogaeth neu hyfforddiant. Gall y cyllid hwn gael ei dalu ymlaen llaw ond bydd angen i unigolion ddarparu derbynebaw ar gyfer gwariant, neu bydd y cynllun yn ceisio cael ad-daliad.

O ran materion trafniadaeth ehangach, cynhaliodd Bwrdd Cyngori Pobl Ifanc y Warant i Bobl Ifanc sesiwn ar 1 Tachwedd a oedd yn cynnwys trafodaeth gyda chynrychiolydd o Trafnidiaeth Cymru. Un o'r materion a ddaeth i'r amlwg o'r drafodaeth oedd efallai na fydd pobl ifanc a'u gwarcheidwaid yn gwbl ymwybodol o'r ystod o opsiynau teithio rhatach sydd ar gael o dan Trafnidiaeth Cymru a National Rail - yn ogystal â'u sefydliadau addysg eu hunain. Mae Trafnidiaeth Cymru wedi cytuno i archwilio sut i gynyddu ymwybyddiaeth a bydd yn gweithio gyda phartneriaid, gan gynnwys tîm y Warant i Bobl Ifanc, i fynd i'r afael â hyn. Tynnodd y sesiwn sylw hefyd at bwysigrwydd hygyrchedd, diogelwch, argaeledd, amllder, capasiti a chymorth technoleg, ymysg pethau eraill. Bydd Trafnidiaeth Cymru yn parhau i ymgysylltu'n weithredol â phobl ifanc ar eu profiadau bywyd wrth i'r gwaith barhau ar dri phrosiect metro mawr a deddfwriaeth drwy'r Bil Gwasanaethau Bysiau.

Gwerthuso'r Warant i Bobl Ifanc – gwell data

Argymhelliad 2: Mae cydweithredu o ran rhannu data yn hanfodol o ran gwerthuso llwyddiant y Warant i Bobl Ifanc, a byddai'r Pwyllgor yn croesawu mwy o wybodaeth ynghylch sut mae Llywodraeth Cymru yn mynd i'r afael â hyn, ac yn sicrhau y caiff data eu rhannu'n effeithiol ar draws y partneriaid i lywio'r gwaith o gyflwyno'r Warant i Bobl Ifanc yn y dyfodol.

Ar hyn o bryd, mae'r Warant i Bobl Ifanc yn destun proses werthuso barhaus y disgwylir iddi gyflwyno adroddiad ffurfiol erbyn diwedd y flwyddyn nesaf. Mae'r gwerthusiad yn fwy cymhleth na'r rhan fwyaf o werthusiadau gan mai casgliad o raglenni yw'r Warant i Bobl Ifanc, ac mae llawer o'r rhaglenni hynny'n cael eu darparu gan bartneriaid o bob math o leoliadau gwahanol e.e. chweched dosbarth ysgolion, Colegau AB, Prifysgolion, Awdurdodau Lleol, Gyrfa Cymru a Cymru'n Gweithio a sefydliadau preifat, ymysg eraill.

Un o'r prif fesuriadau o gynnydd y Warant i Bobl Ifanc yw ffigurau'r Datganiad Ystadegol Cyntaf (SFR) blynyddol ar gyfer 'Pobl ifanc nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant yng Nghymru'. Mae gennym Ddangosydd Cenedlaethol bydd 'o leiaf 90% o bobl ifanc 16-24 oed mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant erbyn 2050'.

Mae'r [datganiad diweddaraf](#) o amcangyfrifon dros dro yn dangos bod 85.8% o bobl ifanc 16-24 oed mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant yn 2022, i fyny o 83.7% yn 2021.

Fel y nodwyd yng nghyfarfod y Pwyllgor, mae amrywiaeth o gytundebau data ar waith rhwng Gyrfa Cymru ac ysgolion, colegau AB, ALLau a darparwyr hyfforddiant, gan arwain at adroddiadau lefel ranbarthol misol ar Fodel Pum Haen (haenau sy'n nodi statws addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant pobl ifanc 16-19 oed) y Fframwaith Ymgysylltiad a Chynnydd Ieuencid (YEPP).

Mae'r set ddata ar gyfer y rhai dros 18 oed a'r tu allan i'r lleoliadau hynny yn anoddach ei threfnu oherwydd yr ystod o gyrchfannau a lleoliadau sydd ar gael iddynt, gan gynnwys cymorth gan yr Adran Gwaith a Phensiynau y mae Gyrfa Cymru yn sefydlu cytundebau rhannu data gyda hi.

Nododd atodiad Adroddiad Blynyddol y Warant i Bobl Ifanc yr [Allbynnau ystadegol a'r setiau data sy'n berthnasol i'r Warant i Bobl Ifanc](#).

Mae Cynllun 2022 ar gyfer Cyflogadwyedd a Sgiliau yn cadarnhau ein bod yn archwilio cyflwyno model gweithredu unigol newydd a fydd yn cynnwys ReAct+, CfW+ a TSC+Mwy a'u helfennau casglu a rhannu data.

Partneriaeth rhwng Gyrfa Cymru a darparwyr hyfforddiant

Argymhelliad 3: Dywedodd Ffederasiwn Hyfforddiant Cenedlaethol Cymru, o ran rhoi cyngor cywir a diduedd am yr ystod o gymorth a rhaglenni sydd ar gael o dan ymbarél y Warant i Bobl Ifanc, fod angen 'ail-gryfhau' y bartneriaeth rhwng Gyrfa Cymru a darparwyr hyfforddiant. Byddai'r Pwyllgor yn croesawu pe gallech amlinellu'r camau y byddwch yn eu cymryd i helpu i gyflawni hyn.

Mae Gyrfu Cymru a'n darparwyr hyfforddiant yn aelodau allweddol o'n prif fyrddau rhanddeiliaid - mae'r ddau yn aelodau o Grŵp Cynghori Rhanddeiliaid y Warrant i Bobl Ifanc a Bwrdd Gweithredol TSC+Mwy ac mae'r rhain yn darparu plattform i fyfyrion ar waith partneriaeth ac arferion gorau. Mae darparwyr hefyd yn cynnal cyfarfodydd rheolaidd ar wahân gyda chydweithwyr yn Gyrfu Cymru i helpu i fynd i'r afael ag unrhyw faterion sy'n gallu codi rhwng cyfarfodydd y Bwrdd. Mae uwch-reolwr rhanbarthol enwebedig o Gyrfu Cymru yn gysylltiedig â phob un o'r Darparwyr Hyfforddiant ac maent yn cyfarfod bob mis o leiaf i drafod unrhyw faterion sydd wedi codi, ymgysylltiad, cyfathrebiadau ac ati. Gwahoddir darparwyr hyfforddiant hefyd i fynychu eu canolfannau gyrfaoedd lleol yn rheolaidd i gyfarfod â chwsmeriaid a rhannu gwybodaeth â staff gyrfaoedd ac i fynychu digwyddiadau a Ffeiriau Swyddi a drefnir gan dimau Cymru'n Gweithio.

Mae'r ddau hefyd yn aelodau o gyfarfodydd rhanbarthol YEPF/Gwasanaethau Ieuenctid.

Yn ogystal, mae Canfod Cymorth yn adnodd gwefan sydd ar gael ar wefan Gyrfu Cymru sy'n caniatáu i gwsmeriaid a phartneriaid chwilio am raglenni priodol ledled Cymru sy'n darparu cymorth cyflogadwyedd a sgiliau. Mae'n hygyrch o safle Cymru'n Gweithio (sydd ar wefan Gyrfu Cymru).

Mewn Colegau AB, mae Gyrfu Cymru yn bresennol mewn digwyddiadau Biwro Cyflogaeth a Menter ac, ym mis Gorffennaf, trefnodd tîm y Warrant i Bobl Ifanc ail Ddigwyddiad Rhannu Gwybodaeth rhwng staff y Biwro ledled Cymru ac arweinwyr Gyrfu Cymru, Ysbrydoli Rhagoriaeth Sgiliau a CfW+, TSC+Mwy a ReAct. Mae rhwydwaith bellach wedi'i sefydlu i barhau i rannu gwybodaeth yn ffurfiol ac yn anffurfiol.

Y targed Prentisiaethau a chyfraddau cadw a chwblhau

Argymhelliad 4: Byddai'r Pwyllgor yn croesawu rhagor o wybodaeth am ba asesiad sydd wedi'i wneud o gyflogwyr sydd wedi rhoi'r gorau i gynnig prentisiaethau, a'r rhesymau dros hynny, gan gynnwys y materion a godwyd gan Gyrfu Cymru ynghylch goruchwyliaeth a chynhyrchiant, a pha gamau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r rhwystrau hynny i gyflogwyr.

Rydym yn datblygu dulliau ystadegol newydd i ychwanegu at ein dealltwriaeth o'r rhesymau wrth wraidd y chyfraddau llwyddiant galw heibio. Byddai'r dull hwn yn ein galluogi i ddadansoddi incwm prentisiaethau ac archwilio'n fwy uniongyrchol y cysylltiad rhwng incwm a chyfraddau llwyddiant prentisiaid. Mae'r dull yn arbrofol iawn ond, os bydd yn cynhyrchu canlyniadau yn y dyfodol agos, byddwn yn rhannu'r dystiolaeth gyda'r pwyllgor.

Yn ogystal â hyn, rydym wedi bod yn archwilio defnyddio hanes prentis o gymhwysra am brydau ysgol am ddim fel dangosydd o amddifadedd, a'r cysylltiad rhwng hyn a chyfraddau llwyddiant. Bydd y gwaith hwnnw'n cael ei gyhoeddi mewn erthygl y mis hwn (Tachwedd): Defnyddio hanes unigolion o ran prydau ysgol am ddim fel dangosydd amddifadedd mewn perthynas â deilliannau prentisiaethau a chyfleoedd dysgu oedolion.

Ategir y rhaglen brentisiaethau gan nifer o fentrau sy'n cefnogi ac yn annog manteisio ar brentisiaethau, er enghraifft, yn 2023-24 rydym wedi buddsoddi £1 miliwn mewn cymorth lechyd a Lles. Mae gwella lechyd a Lles staff a dysgwyr yn cefnogi darpariaeth o ansawdd a disgwylir iddo helpu i gynyddu cyfraddau cwblhau prentisiaethau. Mae'r cyllid hwn yn galluogi dysgwyr, staff a sefydliadau i gael gafael ar y cymorth sy'n ofynnol i gyflawni deilliannau llwyddiannus.

Rydym wedi ymrwymo i ddileu rhwystrau i gael prentisiaeth ac, er ein bod wedi gwneud cynnydd sylweddol i wella mynediad at brentisiaethau i ddysgwyr anabl, mae angen i ni wneud mwy. Yng Nghymru, mae gormod o gyflogwyr yn parhau i fod ag agweddau negyddol at gyflogi pobl anabl a gormod o adroddiadau am ddiffyg cymorth i gwmnïau sy'n ystyried cyflogi pobl ag anabledau. Ym mlwyddyn ariannol 2023/24, gwnaethom ddarparu £0.4 miliwn drwy'r Cynllun Cymhellion i Gyflogwyr i gymell cyflogwyr i gyflogi prentisiaid ag anabledau.

Mae tystiolaeth anecdotaidd bod y gofyniad i brentisiaid ennill Cymwysterau Sgiliau Hanfodol (ESQs) yn rhwystro cyflawniad; fel arfer, mae'n ofynnol i brentisiaid ennill sgiliau hanfodol mewn llythrennedd a rhifedd lle nad oes ganddynt gymwysterau amgen eisoes, megis cymwysterau TGAU. Felly, rydym wedi comisiynu Estyn i gynnal adolygiad thematig o ESQs a gynhaliwyd gan brentisiaid i ddeall, ymhlith agweddau eraill, fanteision ESQs a'u heffaith ar brentisiaid.

Weithiau, mae'r gyfradd isafswm cyflog genedlaethol i brentisiaid yn ddatgymhelliad. Mae gan Gyrfa Cymru enghreifftiau lle mae pobl yn rhoi'r gorau i brentisiaethau oherwydd y gallant gael swydd sy'n talu ddwywaith yr isafswm cyflog i brentisiaid. Mae prentis blwyddyn un neu'r rhai o dan 19 oed yn cael yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol i Brentisiaid o £5.28; gallant ennill dwbl hynny mewn swydd nad yw'n swydd brentisiaeth. Felly, gall prentisiaethau fod yn anodd i'w gwerthu a bod yn ddeniadol i rywun, oherwydd gall pobl yn aml ennill mwy mewn swydd ran-amser nag mewn swydd llawn amser.

Mae cyflogau isel yn effeithio ar gostau trafndiaeth; gwyddom fod swyddi sy'n cynnig cyflogau isel yn llai deniadol pan fydd cyfran sylweddol o'r gost yn cael ei hamsugno gan gostau teithio. Mae prentisiaid ar y gyfradd Isafswm Cyflog Cenedlaethol i Brentisiaid yn arbennig o agored i niwed.

Yn ddiweddar, gwnaethom ymateb i'r Comisiwn Cyflogau Isel ar ddyfodol Cyfradd Prentis yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol (NMW). Mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylai'r Gyfradd Prentis gael ei chynyddu a'i halinio â chyfradd 2021-22 yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol er mwyn helpu i gymell pobl ifanc 16–19 oed i ddechrau prentisiaeth ac fel modd o ddylanwadu ar bobl ifanc wrth iddynt ddewis opsiynau addysg a chyflogaeth. Mae hyn yn arbennig o bwysig o ystyried y pwysau sy'n codi o'r argyfwng costau byw a phwysau chwyddiant.

Byddai cyfradd uwch i brentisiaid yn gwella proffil cyfleoedd hyfforddi 'ennill wrth ddysgu' ac yn helpu prentisiaid i dalu costau byw. Yn benodol, byddai cyfradd uwch yn sicrhau cydraddoldeb â dysgwyr ifanc mewn addysg llawn amser ac yn mynd i'r afael a gwahaniaethau mewn budd-dal plant, lle mae teuluoedd yn colli budd-dal plant ar gyfer plant sy'n ymgymryd â phrentisiaethau. Mae angen cydbwysu unrhyw

wahaniaethau canfyddedig mewn cynhyrchiant rhwng gweithwyr iau a hŷn yn erbyn gwerth tymor hwy y brentisiaeth i'r cyflogwr ac i'r prentis.

Ar ben hynny, rydym yn parhau i weithio gyda darparwyr i ddeall pa gymorth ychwanegol y gellir ei ddarparu i sicrhau bod pobl yn cwblhau eu hyfforddiant. Gall hyn gynnwys addasu mecanweithiau cyflawni fel bod pobl yn cyflawni'n gyflymach neu fod elfennau o'r rhaglen yn cael eu cyflwyno ymlaen llaw neu'n hwyrach i leihau'r pwysau ar unigolion.

O ran y sector gofal cymdeithasol, drwy undebau llafur y Fforwm Gwaith Teg Gofal Cymdeithasol, mae cyflogwyr a Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio mewn partneriaeth gymdeithasol ar ba gamau y gellir eu cymryd i wella telerau ac amodau i weithwyr gofal cymdeithasol, gyda gwell cyfleoedd i gamu ymlaen yn eu gyrfa. Mae hyn yn cynnwys datblygu Fframwaith Tâl a Dilyniant drafft ar gyfer y sector gofal cymdeithasol gyda'r nod o ddarparu cyfleoedd datblygu, cyflog a chynnydd mwy cyson drwy nodi bandiau eang o rolau ym maes gofal cymdeithasol, sy'n cyd-fynd â lefelau sgiliau, dysgu a chyflog. Rydym wedi dangos ein hymrwymiad i wella cyflogau drwy fuddsoddi £70 miliwn pellach y flwyddyn ariannol hon i sicrhau bod pob gweithiwr gofal cymdeithasol yn parhau i gael y Cyflog Byw Gwirioneddol o leiaf.

Byddwn yn parhau i godi ymwybyddiaeth o'r rhaglen drwy hyrwyddo'r manteision i gyflogwyr a dysgwyr drwy amrywiaeth o weithgareddau marchnata a chyfathrebu drwy gydol y flwyddyn. Mae Wythnos Prentisiaethau a Gwobrau Prentisiaethau Cymru yn cynnig cyfleoedd pellach i ni godi proffil y brentisiaeth a hyrwyddo'r manteision allweddol o ddod yn brentis (a recriwtio prentisiaid), gan ddangos cydraddoldeb o ran parch cydradd.

Newidiadau i fframweithiau a gofynion sgiliau hanfodol

Argymhelliad 5: Byddai'r Pwyllgor yn croesawu rhagor o wybodaeth am y camau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r pryderon a amlygwyd ynghylch y broses o ddylunio a chymeradwyo fframweithiau prentisiaethau, ymatebolrwydd y broses a'r rhan sydd gan gyflogwyr i'w chwarae yn y broses honno.

Rhaid i bob prentis yng Nghymru ddilyn Fframwaith Prentisiaethau Cymru, sef fframwaith sy'n nodi rhaglen ddysgu, gan uno cymwysterau gwahanol mewn cynnig grŵp.

Mae cynnwys y fframwaith prentisiaethau yn cael ei lywio a'i fireinio gan gyflogwyr a rhanddeiliaid perthnasol eraill. Caiff fframweithiau prentisiaethau eu hadolygu'n gylchol i sicrhau bod y cynnwys yn parhau'n berthnasol i gyflogwyr, yn erbyn anghenion diwydiant sy'n newid yn aml. Mae hyn yn arbennig o wir am bynciau technegol megis digidol a pheirianneg lle mae safonau'r diwydiant yn esblygu'n gyson. Caiff adolygiadau fframwaith eu cwblhau gan arbenigwyr a grwpiau llywio ymgynghorol a gomisiynwyd; mae'r grwpiau hyn yn cynnwys cyrff diwydiant a/neu sector, Cymwysterau Cymru, darparwyr hyfforddiant a rhanddeiliaid perthnasol eraill. Mae'r grŵp llywio'n goruchwylio datblygiad y fframwaith prentisiaethau, gan gynnwys ymgynghoriad cyhoeddus gyda chyflogwyr i sicrhau bod eu hanghenion yn cael eu

diwallu. Bydd y grŵp llywio hefyd yn ystyried yr angen am ofynion mynediad. Cyn cyhoeddi unrhyw fframweithiau newydd a diwygiedig, fe'u dilysir fel rhai sy'n cydymffurfio â rheoliadau statudol o dan y fanyleb Safonau Prentisiaethau yng Nghymru. Rydym yn gweithio gyda Cymwysterau Cymru a rhanddeiliaid eraill i fireinio'r broses i wneud y broses o ddatblygu a chymeradwyo prentisiaethau yn fwy effeithlon.

Mae'r holl gymwysterau mewn fframweithiau yn cael eu rheoleiddio gan Cymwysterau Cymru a Fframwaith Credydau a Chymwysterau Cymru. Mae Cymwysterau Cymru hefyd yn cynnal adolygiadau sector sydd â'r nod o sicrhau bod cymwysterau'n parhau i ddiwallu anghenion y diwydiant. Mae'r gwaith o ddatblygu cymwysterau newydd yn cael ei arwain gan y diwydiant ac, yn achos yr adolygiad o'r sector Adeiladu a'r Amgylchedd Adeiledig, cyfrannodd cynrychiolwyr y sector at ddatblygiad y cymwysterau newydd.

Mae CITB wedi mynd ati'n ddiweddar i arolygu cyflogwyr i adolygu effaith y trefniadau newydd hyn ar y sector. Bydd canlyniad yr arolwg hwn yn cael ei ddatblygu gan CITB gyda Cymwysterau Cymru a rhanddeiliaid eraill i sicrhau ein bod yn cynnal lefelau uchel o hyfforddiant ansawdd a chymhwysedd sydd o fudd i gyflogwyr adeiladu ledled Cymru.

Prentisiaethau ar gyfer gweithwyr peiriannau

Argymhelliad 6: Mae'r Pwyllgor wedi cael gwybod bod cwmni peirianeg sifil blaenllaw yng Nghymru yn ceisio ailbrisiad o'r Fframwaith Prentisiaethau Lefel 3 o ystyried yr heriau ymarferol y mae'n tynnu sylw atynt, ac am hyblygrwydd o ran bodloni'r rheol 51 y cant o oriau gwaith yng Nghymru. Byddai'r Pwyllgor yn croesawu ymateb gan y Gweinidog ar y pwyntiau penodol hyn.

Mae Llywodraeth Cymru yn ariannu fframweithiau prentisiaethau lefel 2 a lefel 3 mewn Gweithrediadau Peiriannau Peirianeg Sifil Adeiladu, sy'n cynnwys cymhwyster galwedigaethol cenedlaethol a thystysgrif dechnegol mewn Gweithrediadau Peiriannau ar lefel 2 a chymwysterau galwedigaethol newydd ar lefel 3. Yn dilyn adolygiad sector gan Cymwysterau Cymru o gymwysterau Adeiladu a'r Amgylchedd Adeiledig, a oedd yn cynnwys ymgysylltiad ac ymgynghoriad eang â rhanddeiliaid a chyflogwyr, cyflwynwyd cymwysterau a model cyflawni newydd. O dan y model newydd hwn, dim ond o fewn y cymhwyster lefel 3 y mae sgiliau a chymwyseddau penodol ar gael, sef cloddwyr 180 a 360 gradd, trinwyr telesgopig neu ddympwyr tipio blaen. Rydym yn gweithio gyda rhanddeiliaid i ddod o hyd i ateb i'r mater a nodwyd gan Jones Bros sy'n diwallu anghenion y sector.

O ran cymhwystra ar gyfer prentisiaeth, mae'r amser a dreulir yn gweithio yng Nghymru neu Loegr yn pennu a ddilynir prentisiaeth Cymru neu Loegr. Os yw gweithiwr yn gweithio am fwy na 51% o'i brentisiaeth yng Nghymru, byddai angen i weithiwr ddilyn prentisiaeth Cymru, ac mae rheolau tebyg yn berthnasol yn Lloegr. Cyflwynwyd y rheolau ar gefn yr ardoll prentisiaethau, lle roedd system dalebau Llywodraeth y DU ar gyfer cael mynediad at ddarpariaeth prentisiaeth yn Lloegr yn

atal dysgwyr o Gymru (a'r Alban) rhag cael mynediad at ddarpariaeth yn Lloegr. Cyn y newid hwn, roedd trefniadau cilyddol yn bodoli gyda Llywodraeth y DU, gyda dysgwyr trawsffiniol yn cael eu hariannu gan y llywodraeth yn eu darparwr dysgu agosaf neu fwyaf priodol, gyda'r ddwy lywodraeth fel ei gilydd yn derbyn y gallai dysgwyr symud y naill ffordd neu'r llall dros y ffin. Nid yw swyddogion wedi gallu ailgyflwyno trefniadau tebyg ers hynny.

Parch cydradd ar gyfer cymwysterau galwedigaethol a llwybrau dilyniant

Argymhelliad 7: Mae Gyrfa Cymru yn derbyn bod angen gwneud mwy i ddangos, i rieni yn arbennig, ei bod yn bosibl symud ymlaen rhwng y lefelau prentisiaeth ar gyfer llwybr gyrfa llawn, gan gynnwys hyd at lefel gradd-brentisiaeth. Nid yw'r pryderon hyn yn rhai newydd, ond byddai barn y Gweinidog ynghylch sut i fynd i'r afael â'r rhwystr hwn yn rhagweithiol yn cael ei groesawu.

Rydym wedi ymrwymo i hyrwyddo parch cydradd rhwng llwybrau addysg galwedigaethol ac academaidd. Rydym yn croesawu'r adroddiad gan yr Adolygiad o Gymwysterau Galwedigaethol a gyflwynodd 33 o argymhellion yn ymwneud â dyfodol cymwysterau galwedigaethol. Mae'r argymhellion hyn yn ymdrin â materion megis egwyddorion a diben cymwysterau galwedigaethol ac ystod ac argaeledd cymwysterau o'r fath drwy gyfrwng y Gymraeg ac yn ddwyieithog.

Rydym yn cydnabod bod angen edrych ar sut rydym yn synergeiddio addysg, sgiliau a pholisïau a strategaethau economaidd ar draws Llywodraeth Cymru.

Rydym o blaid dull pragmatig o ymdrin â chymwysterau galwedigaethol sy'n diwallu anghenion Cymru, yn parchu dewis dysgwyr ac yn sicrhau'r cludadwyedd a'r gydnabyddiaeth y tu allan i Gymru. Byddai dechrau o'r dechrau neu ail-ddylunio'r holl gymwysterau presennol yn broses hir a drud iawn. Fodd bynnag, mae gwerth ychwanegol i fabwysiadu dull gweithredu a wnaed i Gymru, megis ar gyfer cymwysterau newydd neu pan adolygir cymwysterau i sicrhau eu bod yn parhau'n berthnasol.

Rydym yn gweithio'n agos gyda Cymwysterau Cymru i ddeall goblygiadau diwygio cymwysterau a'u heffaith ar y farchnad yng Nghymru.

Mae yna lwybrau cryf yn bodoli eisoes rhwng llawer o lefelau prentisiaeth. Yn dilyn cam peilot gweithredu'r rhaglen radd-brentisiaeth, canfuwyd bod un o bob tri phrentis gradd wedi dweud ei fod wedi ymgymryd â phrentisiaeth o'r blaen. Roedd y nifer hwn yn codi i 55 y cant wrth werthuso'r fframwaith peirianeg ac uwch-weithgynhyrchu. Cyflawnodd hanner y myfyrwyr hyn eu dysgu gyda'r un cyflogwr. Mae hyn yn awgrymu bod cynnydd drwy'r lefelau yn cael ei sefydlu o fewn y fframwaith hwn yn benodol.

Er gwaethaf hyn, cydnabyddir bod angen gwneud mwy. Gyda hyn mewn golwg, mae swyddogion yn ceisio creu llwybrau addysg a gyrfa mwy clir i brentisiaethau uwch / gradd-brentisiaethau. Gan weithio gyda diwydiant a rhanddeiliaid, mae nifer o heriau wedi'u nodi ar gyfer y myfyrwyr hynny sy'n ystyried mynd i mewn i sectorau

blaenoriaeth allweddol, megis adeiladu a sgiliau datblygol newydd yn y sectorau peirianeg uwch a digidol. Drwy weithio mewn partneriaeth â diwydiannau'r dyfodol, y nod yw creu llwybrau clir a fydd yn caniatáu i brentisiaid symud ymlaen o lefel 2 i lefel 6.

Ym mis Hydref 2023, comisiynwyd Diwydiant Cymru i greu llwybr prentisiaeth ar gyfer disgyblion Blwyddyn 13 / y rhai sy'n gadael AB sy'n arwain at Brentisiaeth Technolegau Cymhwysol Lefel 4 sydd wedi'i hanelu at anghenion y sector Peirianeg a Gweithgynhyrchu. Bydd y llwybr hwn yn galluogi myfyrwyr, sydd â chymwysterau Safon Uwch STEM neu BTEC da, i gamu ymlaen yn uniongyrchol i Brentisiaeth Uwch lefel 4. Bydd y llwybr hwn hefyd yn cynnwys Cyflawni Gweithrediadau Peirianeg lefel 2, sy'n rhagofyniad i fyfyrwyr weithio mewn Diwydiant. Unwaith y bydd lefel 4 wedi'i chyflawni, bydd gan fyfyrwyr y dewis i barhau mewn cyflogaeth neu i gamu ymlaen yn ddi-dor i radd-brentisiaeth heb orfod dyblygu meysydd dysgu.

Bydd y model hwn yn cael ei ailadrodd ar gyfer sectorau twf allweddol eraill drwy ymgysylltu'n agos ac yn rheolaidd â chyflogwyr i asesu pa lefelau o fewn fframweithiau penodol a fydd yn ffafriol i gynnydd ystyrion i unigolion, busnesau a sefydliadau'r sector cyhoeddus. Bydd y llwybrau hyn yn cael eu hyrwyddo ar y cyd â Gyrfa Cymru, y Consortia Rhanbarthol a rhaglenni cyfoethogi STEM Llywodraeth Cymru megis Cynllun Addysg Beirianeg Cymru a Technocamps i sicrhau bod myfyrwyr a'u rhieni a'u gofalwyr yn deall y bydd y cymwysterau hyn yn arwain at swyddi hynod fedrus sy'n talu'n dda ac sy'n diwallu anghenion Diwydiant 4.0.

Mynd i'r afael â rhwystrau sy'n ymwneud â thaliadau budd-dal

Argymhelliad 8: Byddai'r Pwyllgor yn croesawu ymateb gan y Gweinidog ynghylch beth arall y gall Llywodraeth Cymru a'r Adran Gwaith a Phensiynau fel ei gilydd ei wneud i fynd i'r afael â'r rhwystrau sy'n atal pobl rhag manteisio ar raglenni a gynigir o dan y Warrant i Bobl Ifanc oherwydd pryderon ynghylch yr effaith ar daliadau budd-dal aelwydydd.

Mae swyddogion Llywodraeth Cymru wedi gweithio'n agos gyda chydweithwyr yn yr Adran Gwaith a Phensiynau (DWP) yn ystod datblygiad y rhaglen TSC+Mwy ac yn parhau i wneud hynny i sicrhau bod pobl ifanc sy'n derbyn budd-daliadau yn dal i allu manteisio ar y rhaglen. Mae swyddogion wedi gweithio gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau i ddatblygu systemau er mwyn rhannu gwybodaeth gywir am faint o oriau mae pobl ifanc yn eu treulio ar y rhaglen a'u lwfans hyfforddiant cysylltiedig. Yna, caiff hyn ei ddefnyddio gan yr Adran Gwaith a Phensiynau i gyfrifo faint o fudd-daliadau (os o gwbl) y bydd gan y person ifanc yr hawl i'w cael.

Rydym yn cynnal cysylltiadau gwaith agos â swyddogion yr Adran Gwaith a Phensiynau. Maent yn mynychu cyfarfodydd chwarterol Bwrdd Gweithredol TSC+Mwy. Mae swyddogion hefyd yn cael cyfarfodydd rheolaidd gyda'u cymheiriaid yn yr Adran Gwaith a Phensiynau y tu allan i'r cyfarfodydd hyn i rannu gwybodaeth a mynd i'r afael ag unrhyw faterion wrth iddynt godi.

Yn ogystal â gweithio gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau, mae swyddogion wedi gweithio gyda CThEF i sicrhau bod TSC+Mwy ar y rhestr o gyrsiau cydnabyddedig y

gall pobl ifanc eu cyrchu heb iddynt effeithio ar allu'r teulu i hawlio Budd-dal Plant lle bo hynny'n berthnasol. Mae swyddogion hefyd wedi gweithio gyda CThEF i sicrhau nad yw pobl ifanc yn talu treth ar y lwfans hyfforddi y derbyniant o dan y rhaglen.

Gwahaniaethau rhwng rhanbarthau a rhwng ardaloedd gwledig a threfol

Argymhelliad 9: Byddai'r Pwyllgor yn croesawu ymateb Gweinidogol ar y gwaith sy'n cael ei wneud i hybu mwy o ymwybyddiaeth o'r cyfleoedd i barhau i ddysgu yn Gymraeg a'r galw mawr gan gyflogwyr am weithwyr dwyieithog.

Mae'r rhaglen Twf Swyddi Cymru+ yn cydnabod pwysigrwydd y Gymraeg a phwysleisiodd manyleb y rhaglen i gontractwyr bwysigrwydd cydraddoldeb rhwng darpariaeth Cymru a Lloegr.

Yn ystod misoedd cyntaf gweithredu'r rhaglen, daeth yn amlwg bod angen cyllid ychwanegol ar gontractwyr i gefnogi darpariaeth Gymraeg, felly diwygiwyd y rhaglen i gefnogi hyn. Mae Atodiad 8 o fanyleb ein rhaglen yn cynnwys yr wybodaeth lawn am hyn: [jobs-growth-wales-plus-programme-specification-version-1-3.pdf \(gov.wales\) \(Saesneg yn unig\)](#)

Mae nifer y swyddi sy'n gofyn am sgiliau Cymraeg yn cynyddu, yn enwedig yn y sector cyhoeddus ac yn y sectorau iechyd a gofal cymdeithasol. Mae llwyddiant ein [strategaeth Cymraeg 2050](#) hefyd yn ddibynnol ar nifer cynyddol o ymarferwyr Cymraeg i gefnogi'r blynyddoedd cynnar a'r cyfnod addysg statudol.

Mae rôl y Coleg Cymraeg Cenedlaethol wedi cael ei ehangu i ddarparu cymorth wedi'i dargedu ar gyfer y sectorau addysg bellach a phrentisiaethau. Mae [Cynllun Gweithredu](#) cyfrwng Cymraeg Addysg Bellach a Phrentisiaethau uchelgeisiol y Coleg yn nodi'r camau sydd eu hangen i gynyddu capasiti yn y sectorau hyn ac rydym yn buddsoddi cyllid ychwanegol i gefnogi'r ddarpariaeth mewn meysydd blaenoriaeth. Mae gwaith gyda'r Coleg yn parhau i nodi sectorau lle dylid datblygu fframweithiau newydd neu gapasiti ychwanegol ar gyfer prentisiaethau cyfrwng Cymraeg a dwyieithog. Yn ogystal, er mwyn annog pobl i fanteisio ar brentisiaethau cyfrwng Cymraeg a dwyieithog, rydym wedi cyflwyno model ariannu arloesol yn ddiweddar sy'n cymhwyso ymgodiad ar gyfer darpariaeth a ddarperir yn ddwyieithog.

Rydym yn buddsoddi cyllid ychwanegol i gefnogi'r ddarpariaeth Gymraeg yn y sector prentisiaethau. Mae darparwyr prentisiaethau a'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn cydweithio i gynyddu capasiti yn y sector a bydd angen i'r gwaith hwn barhau os ydym am greu mwy o gyfleoedd i bobl ifanc ddysgu a hyfforddi drwy gyfrwng y Gymraeg. Bydd gan y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (CTER) ddyletswyddau penodol hefyd mewn perthynas â'r Gymraeg a bydd angen iddo weithio'n effeithiol gyda darparwyr a'r Coleg fel y gall mwy o bobl ifanc ddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a datblygu eu sgiliau Cymraeg.

At hynny, mae Gyrfa Cymru yn hwyluso ffair yrfaoedd ddigidol, genedlaethol 'Cymraeg yn y Gweithle' ar gyfer ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg sy'n cynnwys cyflogwyr sy'n chwilio am weithwyr dwyieithog yn flynyddol. Yn 2024, mae'n bwriadu sicrhau bod y cynnwys digidol o'r digwyddiad ar gael fel adnodd digidol i ysgolion.

Mae'n cefnogi gweithgareddau addysg pwrpasol mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg i gefnogi diwrnodau ymgysylltu â chyflogwyr i hyrwyddo gwerth Cymraeg yn y gweithle. Aeth hefyd ati yn ddiweddar i gynnal ymgyrch ar y cyfryngau cymdeithasol i recriwtio cyflogwyr sy'n siarad Cymraeg.

Mae pob ysgol yng Nghymru yn cael cynnig sesiwn grŵp 'Sgiliau dwyieithog yn y gweithle' ar gyfer pob dysgwr CA3 i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg a'r gofynion o fewn y gweithlu.

Mae yna hefyd adran 'Dysgu Cymraeg' ar wefan Gyrfa Cymru sy'n ymdrin â chyrsgiau, manteision dysgu'r iaith, Cymraeg yn y gweithle a chymorth sydd ar gael i gyflogwyr.

Argymhelliad 10: Byddai'r Pwyllgor yn croesawu ymateb y Gweinidog ar flaenoriaethu cynnydd mewn cyllid i fynd i'r afael â'r gwahaniaethau penodol rhwng rhanbarthau a rhwng ardaloedd gwledig a threfol y mae wedi'u hamlygu o ran mynediad at gyfleoedd am addysg, hyfforddiant a chyflogaeth ledled Cymru.

O'r cychwyn cyntaf, rhan o resymeg Twf Swyddi Cymru+ oedd y dylai'r rhaglen fod yn hygyrch i bob person ifanc cymwys, beth bynnag fo'i amgylchiadau, gan gynnwys pa mor wledig yw'r ardal y mae'n byw ynddi. Aethom ati'n fwriadol i wneud y broses yn anghystadluel fel na fyddai contractwyr yn gallu dewis yr ardaloedd mwyaf/mwyaf proffidiol, gan adael rhai ardaloedd heb ddarpariaeth. Dyrennir cyllid ar sail 'lot' rhanbarthol, yn dibynnu ar faint y boblogaeth.

Hefyd, ar ddechrau'r rhaglen, aeth y swyddogion ati i sicrhau, lle roedd mwy nag un darparwr yn cwmpasu 'lot' rhanbarthol, eu bod yn gweithio gyda'i gilydd i greu cytundebau cydweithio er mwyn sicrhau bod pob ardal yn derbyn darpariaeth gyfartal.

Mae gennym weithdrefnau rheoli contract cadarn ar waith i sicrhau y gallwn nodi materion yn gynnar a chymryd camau i sicrhau eu bod yn cael sylw.

At hynny, mae Cymunedau am Waith a Mwy yn cael ei ddarparu ar draws pob un o'r 22 ardal awdurdod lleol, gan gwmpasu cymunedau trefol a gwledig. Mae'n darparu hyfforddiant a chymorth cyflogaeth dwys i'r bobl hynny sydd fwyaf difreintiedig yn y farchnad lafur. Mae dyraniadau cyllid yn cael eu pennu gan ddefnyddio data cyflogaeth ac amddifadedd ehangach, gan gynnwys mynediad at wasanaethau, iechyd ac addysg, a gymerwyd o Fynegai Amddifadedd Lluosog Cymru.

Cyngor cyson ynghylch gyrfaoedd o lefel ysgol gynradd

Argymhelliad 11: Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn darparu cyfarwyddyd clir i sicrhau bod colegau ac ysgolion yn cydweithio i helpu dysgwyr i symud ymlaen i gyflogaeth, gan gynnwys drwy gytundeb lefel gwasanaeth ynghylch rhannu a chyfnewid gwybodaeth rhwng addysg bellach ac ysgolion, gyda Gyrfa Cymru yn gweithredu fel 'brocer gonest' yn hyn o beth. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y gofyniad hwn am gytundeb lefel gwasanaeth ynghylch rhannu a chyfnewid gwybodaeth yn cael ei gynnwys yn

Ilythyrau cylch gwaith Llywodraeth Cymru ar gyfer Gyrfa Cymru a'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil.

Byddwn yn gweithio gyda phartneriaid, gan gynnwys Gyrfa Cymru, Colegau Cymru a'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil newydd i archwilio sut y gellir prif ffrydio rhywfaint o'r arfer da (fel y nodir yng nghyfarfod y Pwyllgor).

Bydd hyn yn cael ei lywio hefyd gan gynlluniau peilot mae Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru yn eu goruchwyllo. Ffurfiwyd Cynllun Peilot Llwybrau Gyrfa Ynys Môn ym mis Mai 2023 ac mae'n gydweithrediad rhwng Ysgolion Uwchradd Ynys Môn, adran Addysg yr awdurdod lleol, Gyrfa Cymru, Grŵp Llandrillo Menai a Phartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru. Prif nod y cynllun peilot yw sicrhau bod pobl ifanc Ynys Môn yn ymwybodol o'r gwahanol lwybrau gyrfa sydd ar gael yn y rhanbarth a sicrhau bod pob sefydliad yn gweithio mewn ffordd fwy cydgysylltiedig a chlyfar i sicrhau bod dysgwyr yn gallu camu ymlaen i hyfforddiant neu gyflogaeth. Mae'r gweithgareddau'n cynnwys sesiynau gwybodaeth am y farchnad lafur (LMI) ar gyfer athrawon ar lwybrau gyrfa; sicrhau bod y coleg a'r ysgolion yn cydweithio ar gyflwyno gwybodaeth, cyngor ac arweiniad i bobl ifanc ar bob llwybr sydd ar gael iddynt, gan gynnwys prentisiaethau.

Mae Grŵp Codi Dyheadau Wrecsam wedi sicrhau Cytundeb Lefel Gwasanaeth rhwng ysgolion, Coleg Cambria a Gyrfa Cymru i rannu data ar ddysgwyr i sicrhau eu cynnydd ar eu llwybr o'r ysgol ac i addysg bellach. Nod y grŵp hwn yw cynyddu cyfranogiad mewn addysg, hyfforddiant a chyflogaeth a chodi canfyddiadau, dyheadau a hyder yn y cyfleoedd sydd ar gael yn Wrecsam a thu hwnt.

Byddwn hefyd yn archwilio sut y gallai Biwroau Cyflogaeth a Menter ehangu eu cydweithrediad ag ysgolion sydd hyd yma wedi cynnwys: cyfranogiad disgyblion ysgol mewn diwrnodau/Ffeiriau Gyrfaoedd/Swyddi; cynadleddau sector; prosiectau dysgu/cwricwlwm ar y cyd; gweithdai CV; sesiynau cyfweld ffug a sesiynau ymwybyddiaeth entrepreneuriaeth.

Mewn un coleg, mae gan bob ardal cwricwlwm ei grŵp llywio cyflogadwyedd ac entrepreneuriaeth ei hun. Mae'r grŵp llywio hwn yn cynnwys ysgolion, arbenigwyr y diwydiant ac mae'n pontio addysg i fyd gwaith, gan alluogi staff i greu cyfleoedd partneriaeth cydweithredol i ddysgwyr.

Mewn ysgolion, mae Gyrfaoedd a Phrofiadau sy'n Gysylltiedig â Gwaith yn rhan o'r cwricwlwm 3-16 ac mae Gyrfa Cymru yn helpu ysgolion i sicrhau bod dysgwyr cynradd ac uwchradd yn derbyn gwybodaeth a chymorth priodol. Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru'n datblygu canllawiau ar ddysgu 14-16 mewn ysgolion uwchradd sy'n cynnwys ffocws ar sut y gall pobl ifanc ddatblygu ymdeimlad o'u dyheadau cyflogaeth, addysg neu hyfforddiant eu hunain drwy fyfyrddod personol a chymorth gyrfaoedd a pharatoi'n hyderus i symud i'w camau nesaf. Mae rhai enghreifftiau cryf o arfer da ledled Cymru o gysylltiadau cyflogwyr, colegau ac ysgolion ac, yn unol ag adolygiad Hefin David AS ac argymhellion adolygiad Cymwysterau Galwedigaethol, byddwn yn ceisio rhannu'r rhain a chefnogi'r rhwydweithiau hyn wrth i ni symud ymlaen.

Mae Gyrfa Cymru hefyd yn cynnig mynediad a chymorth i ysgolion ddefnyddio porth ar-lein y Gyfnewidfa Addysg Busnes (EBE). Gall ysgolion ei ddefnyddio i chwilio am

gyflogwyr yn ôl sector a rhanbarth i gefnogi gweithgarwch Gyrfaoedd a Phrofiadau sy'n Gysylltiedig a Byd Gwaith yn eu cwricwlwm. Fodd bynnag, er bod EBE yn cael ei ddefnyddio'n fewnol fel adnodd gan gynghorwyr ymgysylltu â busnesau yn Gyrfa Cymru, prin iawn fu'r defnydd gan ysgolion ers y pandemig ac mae'n well gan ysgolion ymgysylltu â chynghorwyr gyrfaoedd sy'n uniongyrchol gysylltiedig â'r ysgol am gymorth gyda gweithgarwch ymgysylltu â chyflogwyr gan ddefnyddio'r rôl 'froceriaeth' y maent yn ei chynnig.

Heb adnodd ychwanegol sylweddol, ni fyddai'n hyfyw i Gyrfa Cymru gynnig mynediad at yr EBE i ysgolion cynradd. Nid oes ganddynt ddigon o adnoddau i ymgysylltu ag ysgolion cynradd i'w cefnogi ac i gyflogwyr wneud defnydd effeithiol o'r gronfa ddata.

Ar gyfer ysgolion cynradd, mae Gyrfa Cymru yn cynnig 'Wythnosau Darganfod Gyrfa' digidol blynyddol ar gyfer ysgolion cynradd ac ysgolion uwchradd. Mae hefyd yn cynnig mynediad at lyfrgell helaeth o 1,000 a mwy o fideos cyflogwyr – lle mae cyflogwyr yn siarad am eu gyrfaoedd, y gall pobl ifanc, athrawon a rhieni HWB gael mynediad atynt. Yn fwy diweddar, mae'r rhain wedi cael eu troi'n feysydd o becynnau adnoddau dysgu ar gyfer athrawon sy'n gysylltiedig â'r cwricwlwm newydd.

O ran darparu addysg menter, mae Syniadau Mawr Cymru yn darparu cymorth mewn ysgolion cynradd drwy'r Criw Mentrus, mewn ysgolion uwchradd drwy weithdai Modelau Rôl ac i'n colegau a'n prifysgolion lle mae staff yn cael eu cefnogi i ymgorffori eu haddysgu drwy Hyrwyddwr Menter ymroddedig ym mhob un o'n sefydliadau.

Ymwybyddiaeth o'r Biwroau Cyflogaeth a Menter

Argymhelliad 12: Byddai'r Pwyllgor yn croesawu ymateb gan y Gweinidog ynghylch pa waith sy'n cael ei wneud gan Lywodraeth Cymru i hyrwyddo bodolaeth a rôl y biwroau ymhellach, y tu hwnt i'r presenoldeb ar wefan Busnes Cymru.

Y cwsmer uniongyrchol ar gyfer y Biwroau yw'r dysgwyr sydd wedi'u lleoli yn y Colegau sy'n cynnal y Biwroau. Fodd bynnag, mae rhai o'r Biwroau yn archwilio ehangu eu presenoldeb yn y gymuned ehangach drwy 'siopau gwib'. I'r perwyl hwnnw, cyfrifoldeb y Colegau yw hyrwyddo bodolaeth y Biwroau.

Fel y soniwyd yn Argymhelliad 3, ym mis Gorffennaf, trefnodd tîm y Warrant i Bobl Ifanc ddigwyddiad Rhannu Gwybodaeth rhwng staff Biwroau ledled Cymru, ac roedd y drafodaeth yn cynnwys arferion gorau ar hyrwyddo a chodi ymwybyddiaeth o'r Biwroau, gan gynnwys y brandio mewnol a ddefnyddir. Mae rhwydwaith bellach wedi'i sefydlu i barhau i rannu gwybodaeth yn ffurfiol ac yn anffurfiol.

Dylid nodi hefyd fod y Biwroau wedi bod wrthi'n recriwtio staff newydd i gefnogi'r cynnydd yn y galw am eu gwasanaethau, yn ogystal ag uno adrannau mewnol i sicrhau bod cymorth di-dor i'r dysgwyr.

Mae'r Biwroau'n bartneriaid allweddol hefyd ar gyfer cyflogwyr, darparwyr hyfforddiant, Awdurdodau Lleol a Gyrfa Cymru.

Fel y nodwyd, mae pob Biwro yn cael ei hysbysebu ar wefan Busnes Cymru ac mae eu manylion yn rhan o Lyfryn Cyflogwyr sydd ar gael i gyflogwyr i'w hysbysu am yr ystod o gymorth a gwasanaethau sydd ar gael iddynt gan Lywodraeth Cymru a'u partneriaid. Tynnir sylw hefyd at rôl yr Hyrwyddwyr Menter ar wefan Syniadau Mawr Cymru sy'n cyfeirio pobl ifanc at y cymorth sydd ar gael mewn colegau Addysg Bellach os ydynt yn dymuno archwilio mentrau a busnesau newydd.

Hyd yma, mae cysylltiadau ehangach i godi ymwybyddiaeth wedi'u gwneud gyda Darparwyr Hyfforddiant, UCAS, yr Adran Gwaith a Phensiynau, Gyrfa Cymru, Cymru'n Gweithio, Ysbrydoli Rhagoriaeth Sgiliau yng Nghymru a'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol.

Hyfforddiant swydd fel rhan o gymorth pontio ar gyfer disgyblion ag anghenion ychwanegol

Argymhelliad 13: Nodwyd bod rhaglenni Twf Swyddi Cymru Plws a Cymunedau am Waith+ ill dwy'n darparu cymorth i bobl ifanc ag anghenion ychwanegol, ond byddai'r Pwyllgor yn croesawu rhagor o wybodaeth gan y Gweinidog ynghylch cynlluniau ar gyfer mentrau hyfforddi swydd yn y dyfodol ac am gyfraniad Gyrfa Cymru atynt.

Rydym wedi ymrwymo i ddarparu cyfle cyfartal i bob person ifanc. Mae mentora a hyfforddiant cyflogaeth ar gael i bobl ifanc ag anghenion ychwanegol drwy ein rhaglenni cyflogadwyedd. Mae swyddogion yn datblygu opsiynau ar gyfer sut y gellid ehangu hyn, gan gynnwys sut y gallwn brif ffrydio cymorth a choetsio ar gyfer swyddi fel yr arferai prosiectau Cronfeydd Strwythurol Ewropeaidd (ESF), megis Engage to Change, eu cyflawni.

Fodd bynnag, mae hyn yn erbyn cefndir o Lywodraeth y DU yn methu â disodli lefelau blaenorol Cymru o gyllid yr UE yn llawn ac yn hepgor Llywodraeth Cymru wrth gyflwyno'r Gronfa Ffyniant Gyffredin a'r sefyllfa ariannol fwyaf heriol rydym wedi'i hwynebu ers datganoli.

Mewn manau eraill, mae prentisiaethau a rennir â chymorth yn darparu cymorth i bobl ifanc ag anghenion ychwanegol i gael mynediad at brentisiaeth a'i chwblhau. Darperir cymorth cyflogaeth a dysgu gan goetsiwr swydd penodol ac mae lleoliadau cyflogwyr yn cael eu cyrchu i ddarparu profiad gwaith sy'n galluogi pobl ifanc i gwblhau'r fframwaith prentisiaeth llawn.

Rhwysterau eraill i addysg, hyfforddiant a chyflogaeth

Argymhelliad 14: Byddai'r Pwyllgor yn croesawu unrhyw wybodaeth bellach y gall Gweinidogion yr Economi a'r Gweinidog Addysg ei darparu ynghylch sut y mae Llywodraeth Cymru yn cymhwyso'r gwersi a ddysgwyd wrth roi'r Warrant i Bobl Ifanc a'r Fframwaith Ymgysylltu a Chynnydd leuenctid ar waith, i ystywto cymorth ymhellach i fynd i'r afael â'r rhwysterau ychwanegol a nodwyd gan Gyrfa Cymru a thystion eraill.

Mae'r ymgynghoriad ar y Fframwaith Ymgysylltiad a Chynnydd leuenctid diwygiedig yn 2021 a Sgwrs Genedlaethol 2022-23 y Warrant i Bobl Ifanc wedi tynnu sylw at y

cysylltiad rhwng iechyd meddwl gwael a chyfraddau NEET. Mae tystiolaeth wedi dangos bod nifer y bobl ifanc sy'n profi iechyd meddwl gwael wedi cynyddu yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Yn ogystal, nid yw'r lefelau presenoldeb mewn ysgolion wedi dychwelyd i lefelau cyn y pandemig a sefydlwyd ers tro byd bod patrymau presenoldeb gwael yn aml yn gysylltiedig â materion iechyd meddwl neu lesiant dysgwyr. Mae tystiolaeth anecdotaidd hefyd o bobl ifanc sydd ag ymddygiad mwy heriol, yn dilyn y pandemig.

Yn 2022, cyhoeddwyd canllawiau newydd gennym ar y Fframwaith Ymgysylltiad a Chynnydd leuenctid, a ddaeth ag atal digartrefedd ymysg pobl ifanc o fewn cwmpas y Fframwaith. Mae'r Fframwaith wedi'i ddiweddarau yn cydnabod y gorgyffwrdd a chyd-ddibyniaeth iechyd meddwl a llesiant emosiynol gwael gyda'r risg o ddod yn NEET, neu o fod yn NEET, a'r risg o ddigartrefedd ymysg pobl ifanc. O dan y Fframwaith, dylid dyrannu gweithiwr arweiniol i bobl ifanc sy'n wynebu rhwystrau sylweddol i ymgysylltiad fel eu bod yn derbyn cymorth parhaus.

Mae'r canllawiau'n pwysleisio bod gweithredu'r Fframwaith yn golygu ymrwymiad sylweddol a gwaith cydgysylltiedig gan randdeiliaid ac mae'n rhoi trosolwg o sut mae rhannu data'n gweithio o dan y Fframwaith. Yn gynharach eleni, bu swyddogion Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda Gyrfa Cymru i ddatblygu gwybodaeth fanwl i awdurdodau lleol ar rannu data, er mwyn datblygu dealltwriaeth ehangach o brosesau.

Ar 21 Tachwedd, cyhoeddem canllawiau pellach, o dan y Fframwaith Ymgysylltiad a Chynnydd leuenctid, ar nodi'n gynnar bobl ifanc sy'n wynebu risg o ddod yn NEET neu'n ddigartref. Drwy nodi pobl ifanc yn gynnar, gellir rhoi cymorth ar waith i'w cadw ar lwybr cadarnhaol. Bydd y canllawiau'n nodi amrywiaeth o ddangosyddion risg megis presenoldeb yn yr ysgol, gwahardd o'r ysgol, ymddygiad a materion iechyd meddwl. Mae'r canllawiau nodi'n gynnar wedi'u cyd-adeiladu gyda rhanddeiliaid a bydd cyfres o astudiaethau achos yn cyd-fynd â nhw.

At hynny, rydym hefyd yn buddsoddi bron i £8 miliwn i barhau â thri gwasanaeth cyflogaeth sy'n helpu pobl sy'n gwella o salwch corfforol, meddyliol a chamddefnyddio sylweddau i gael gwaith ac i aros mewn gwaith - mae'r Gwasanaeth Allan o Waith a'r Gwasanaeth Cymorth yn y Gwaith, sy'n helpu pobl i ailadeiladu eu bywydau, wedi'u hymestyn tan 2025.

Yn dilyn cynllun peilot llwyddiannus, mae cyllid hefyd wedi'i roi i ymestyn y prosiect Cymorth Lleoliadau Unigol 'Gallaf Weithio' yn y Gogledd. Mae'r gwasanaeth yn darparu cymorth iechyd a chyflogadwyedd integredig i bobl sy'n gwella o iechyd meddwl i gael cyflogaeth, gyda ffocws penodol ar bobl ifanc 16-24 oed.

Rydym hefyd yn buddsoddi £18.4 miliwn i alluogi colegau i weithredu'r Ddeddf ADY a darparu'r cymorth sydd ei angen ar ddysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol i lwyddo yn eu hastudiaethau a darparu cyfleoedd dysgu proffesiynol i staff ddatblygu darpariaeth ar gyfer dysgwyr ag anghenion cymhleth. Rydym am sicrhau bod AB yn hygyrch i gynifer o bobl ifanc â phosibl, fel y gallant gael mynediad at addysg heb fod angen gadael eu hardal leol. Mewn achosion prin lle nad yw darpariaeth prif ffrwd leol yn gallu diwallu anghenion cymhleth pobl ifanc, rydym yn sicrhau lleoliadau i bobl ifanc mewn sefydliadau AB arbenigol annibynnol.